

НРА «Рюрік» відзначає наступні ключові зміни в банківській системі України за результатами січня 2015 року:

– Станом на 01.02.2015 р. кількість банків, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, становила 155 (в т.ч. 50 банківських установ з іноземним капіталом). Так, протягом січня 2015 року НБУ прийняв рішення про відкликання ліцензій восьми банківських установ. Загалом, на дату написання огляду, з початку 2014 року внаслідок погіршення платоспроможності, до 44 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію (з них по 29 банках вже було прийнято рішення про ліквідацію, в 15 працює тимчасова адміністрація). Варто зауважити, що окремі банківські установи були визнані неплатоспроможними внаслідок порушення ними законодавства з питань фінансового моніторингу та здійснення ними ризикових операцій. При цьому варто зауважити, що Регулятором приймаються заходи щодо вирішення проблем з цілеспрямованим банкрутством приватних банків їхніми акціонерами. Так, НБУ запроваджено введення відповідальності (в т.ч. у вигляді позбавлення волі) власників банківських установ та топ-менеджменту за цілеспрямоване банкрутство. Незважаючи на ліквідацію ряду проблемних банківських установ з приватним українським капіталом, частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків є відносно стабільною та станом на 01.02.2015 р. складає 32,6%. При цьому, значну питому вагу серед іноземного капіталу займає російський капітал. Загалом, частка російського капіталу в структурі власності активів банківської системи України складає близько 15%.

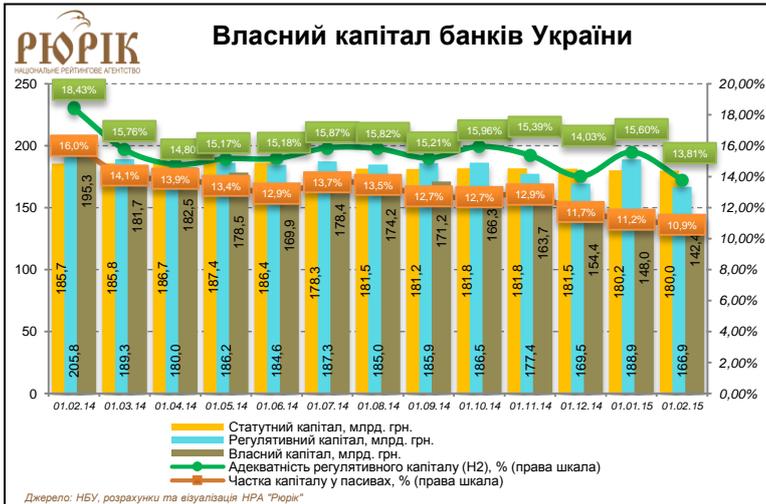
– Сукупний обсяг активів БСУ протягом січня 2015 року зменшився на 10 666 млн. грн. Зменшення сукупного обсягу активів БСУ відбувалось на фоні значного відтоку клієнтських коштів, що, в свою чергу, чинило значний тиск на ліквідність банківської системи. Для підтримки ліквідності банків НБУ протягом січня були надані кредити рефінансування в обсязі 12 769,55 млн. грн. за середньозваженою відсотковою ставкою 18,7%. Доцільно зазначити, що, НБУ поетапно підвищував облікову відсоткову ставку, що, в свою чергу, відображалось на зростанні вартості коштів на міжбанківському ринку (зважаючи на той факт, що банківські установи працюють в умовах обмеженої ліквідності). Враховуючи залучення кредитів рефінансування від НБУ, обсяг коштів на коррахунках протягом січня збільшився на 6 644,5 млн. грн. та станом на 01.02.2015 р. складає 33 868,1 млн. грн. Загалом, з метою підтримки ліквідності комерційних банків НБУ було прийнято ряд заходів, серед яких: встановлення обмежень на зняття коштів з рахунків в національній та іноземній валютах, встановлення нових нормативів обов'язкового резервування, зменшення обсягу обов'язкових резервів, які мають щоденно зберігатись на кореспондентському рахунку в НБУ, встановлення обмежень на здійснення дострокового викупу цінних паперів власної емісії та інші. Однак, враховуючи той факт, що наразі основним джерелом фінансування активних операцій банків є кошти населення, значна кількість банківських установ з метою збереження клієнтської бази та для підтримки ліквідності суттєво підвищує відсоткові ставки за вкладними рахунками, що, в свою чергу, не є адекватною мірою оцінки ризиків. Станом на 01.02.2015 р. нормативи ліквідності Н4, Н5 та Н6 склали 56,01%, 84,17% та 85,84% відповідно. Протягом січня 2015 року обсяг вкладень в цінні папери зменшився на 2,97 млрд. грн. та станом на 01.02.2015 р. складає 165,96 млрд. грн. (в т.ч. 92,32 млрд. грн. – ОВДП). Варто зауважити, що Нацбанком було введено обмеження для комерційних банків щодо інвестування в недержавні цінні папери. Щодо ОВДП, то після вилучення їх зі складу активів, які можуть включатися до складу обов'язкових резервів, банківські установи або частково здійснили продаж ОВДП, або утримують їх в портфелі для отримання рефінансування від НБУ. При цьому, основними держателями ОВДП серед банківських установ виступають державні банки.

– Протягом січня 2015 року обсяг клієнтського кредитного портфеля зменшився на 6 171 млн. грн. та станом на 01 лютого 2015 року складає 1 000,19 млрд. грн. Зменшення обсягу клієнтського кредитного портфеля БСУ відбувалось в першу чергу за рахунок скорочення кредитування корпоративного бізнесу. Загалом, зменшення обсягу кредитування відбувається на фоні обмеженої ліквідності, а також незначного обсягу позичальників з високою кредитоспроможністю. При цьому, як стало відомо, НБУ заборонив здійснення кредитування на купівлю іноземної

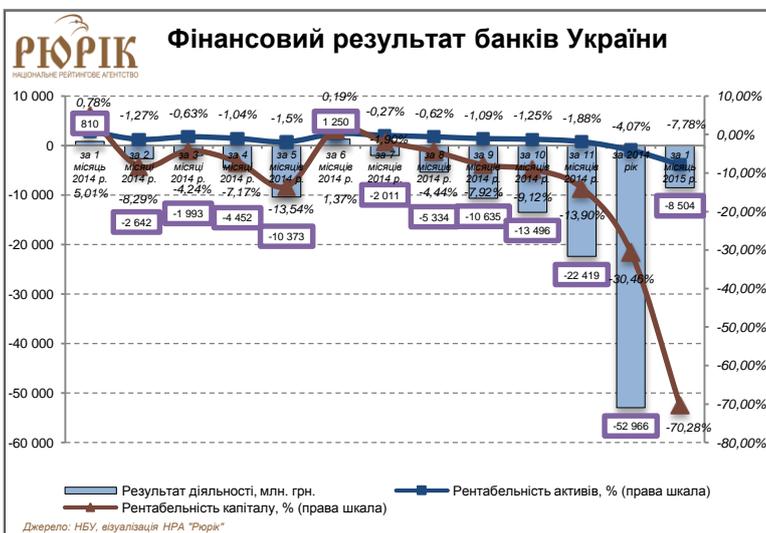

валюти. Незважаючи на зменшення обсягу валютних кредитів (в доларовому еквіваленті), внаслідок девальвації гривні, балансова вартість таких кредитів збільшилась. Так, частка валютних кредитів в загальному клієнтському кредитному портфелі залишається значною та складає 46,81%. При цьому, близько 1/5 валютних кредитів були надані населенню (в т.ч. значна частка валютних кредитів була надана ще в 2008-2009 рр. на придбання і будівництво нерухомості). Наразі НБУ узгоджує з банківськими установами умови щодо реструктуризації валютних кредитів населенню, що передбачає в першу чергу, конвертацію валютних кредитів в гривневі. Що ж до якості обслуговування, то обсяг простроченої заборгованості збільшився на 7,48% (10 169 млн. грн.) та станом на 01.02.2015 р. складає 146 027 млн. грн., що відповідає 14,6% клієнтського кредитного портфеля. На думку НРА «Рюрік», обсяг неробочих кредитів є значно вищим, враховуючи той факт, що наразі банківські установи намагаються максимально реструктуризувати наявну проблемну заборгованість. При цьому, очікується подальше доформування резервів під сумнівні до повернення активи, враховуючи продовження бойових дій на сході України. Разом з тим, суттєве доформування резервів під активні операції значною мірою негативно впливає на рівень капіталізації банківських установ, що, в свою чергу, вимагає від їх власників додаткових вливань для підтримки бізнесу.

– З огляду на погіршення якості активів та збиткову діяльність, **обсяг власного капіталу** банків протягом січня зменшився на 5,66 млрд. грн. та станом на 01.02.2015 р. складає 142 360 млн. грн. Адекватність регулятивного капіталу станом на 01.02.2015 р. складає 13,81%.

– Протягом січня 2015 року сукупний **обсяг зобов'язань БСУ** скоротився на 5002 млрд. грн. та станом на 01.02.2015 р. складає 1163,83 млрд. грн. Частка валютних вкладів є значною та складає 45,72%. Зменшення зобов'язань банківської системи відбувався переважно внаслідок значного вилучення строкових клієнтських коштів. Причини вилучення строкового ресурсу з боку суб'єктів господарської діяльності є економічна та політична нестабільність в державі, що зумовила виникнення фінансових труднощів, а також обмеженість доступу до кредитних ресурсів. Таким чином, підприємства змушені вилучати власні депозити для фінансування поточної діяльності. При цьому, значна кількість підприємств втратили власні кошти внаслідок введення до банківських установ, в яких здійснювалось обслуговування, тимчасової адміністрації та подальшої ліквідації. У випадку ж з фізичними особами вилучення строкових депозитів відбувалось на фоні зниження реальних доходів населення за одночасного підвищення рівня інфляції, а також досить високий рівень недовіри до банківської системи.

– За підсумками січня 2015 року **фінансовий результат БСУ** був від'ємним та становив (-) 8 504 млн. грн. Від'ємний фінансовий результат БСУ за підсумками січня 2015 року зумовлений в першу чергу погіршенням якості активів банків, що зумовлює необхідність подальшого доформування резервів. Так, обсяг сформованих резервів за підсумками січня 2015 року порівняно з аналогічним періодом 2014 року збільшився на 409,24% (10 583 млн. грн.) та станом на 01.02.2015 р. складає 13 169 млн. грн. Враховуючи значну питому вагу валютних кредитів в клієнтському кредитному портфелі та погіршення якості обслуговування позичальниками кредитів, цілком ймовірно, що банки будуть змушені доформувати резерви, що, в свою чергу, негативно впливатиме як на показники доходності, так і на рівень капіталізації БСУ.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Відповідальний за випуск:
Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н. Долішній Песенко Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:
Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Першин Дмитро Олександрович, тел. (044) 489-87-33 / 49 (вн. 705)

ТОВ «РЮРІК»

☎ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 37-41

+38 (044) 383 0476, +38 (044) 489-8733 / 49

e-mail: info@rurik.com.ua

www.rurik.com.ua